

Skaviča, zastopnika Sokola v Ptuj g. dr. Šalamuna, višjega šol. nadzornika Gang'a in naznanil, da se je osebno oprostil šolski nadzornik g. Gabršek.

Brzljavne izjave kralju in ministru prosvete.

Pov. tov. Jelenc je predlagal, da odpošlje skupščina sledeče brzljavke:

Kabinetna pisarna Njega Veličanstva kralja Beograd. Pokrajinska skupščina UJU v Ptuj izreka vdanost in neomajno vero v zmago narodnega in državnega edinstva v procvit velike kraljevine pod zmagovito krono Karadžoržević. — Poverjeništvu UJU Ljubljana.

Minister prosvete Miša Trifunović Beograd. Pokrajinska skupščina UJU v Ptuj izreka neomajno vero v zmago narodnega in državnega edinstva. — Poverjeništvu UJU Ljubljana.

Sprejeto z odobravanjem. Dne 9. julija je prejel nato poverjeništvu sledeče pismo: Poverjeništvu Udruga Jugoslovenskih Učitelja u Ljubljani.

Njegovo Veličanstvo kralji naredilo je, da se izjavi Njegova topla zahvalnost na odanosti sa pokrajinske skupštine udruženja jugoslovenskih učitelja u Ptuj. — Kabinetna pisarna Nj. Vel. — šef kabineta Počnomočni minister. Podpis

POZDRAVI.

Po nalogu velikega župana in kot predsednik okr. šol. sveta je pozdravil skupščino v dolgem in iskrenem govoru okrajni glavar g. dr. Pirkmajer.

V imenu zagrebškega poverjeništvu UJU je pozdravil skupščino z globokim govorom pov. UJU prof. Skavič, ki je bil burno pozdravljen in odobravan.

V imenu Ptuiskega učiteljskega društva je pozdravil zborovalce predsednik tov. Majcen.

PROGRAM UJU.

V zelo temeljiti razpravi je podal naše stališče k Jovanovičevemu načrtu programa UJU tov. okr. šolski nadzornik Pavel Flerč.

Sklenjeno je bilo, da izide njegova razprava kot III. zvezek obvezne »Stanovsko-strokovne knjižnice« in da imajo o tem razpravljati v bodočem šolskem letu vsa okrajna učiteljska društva.

SODOBNE ZAHTEVE VZGOJE IN NARODNE PROSVETE.

Veliko pozornosti in globoke brazde je zarezal referat dr. Phil. Fran Žgečca, ki je govoril o gornji temi.

Njegovo poročilo je našlo močan odmev v javnem časopisu Slovenije in je našlo globoko zanimanje med učitelstvom.

Njegov referat prinesemo v celoti v kongresnih številkah »Učiteljskega Tovariša«.

Po referatu se je razvila zanimiva in živahna debata.

SOCIALNA USTANOVA UČITELJSTVA SLOVENIJE.

Po sklepu delegacije je poročal o tem tov. Fran Škulj.

Njegov referat je vzbudil obče zanimanje, ker sega v vprašanje, ki nas vse najbolj teži. Treba bo, da posvetijo okrajna učiteljska društva v prihodnjem šolskem letu vso pozornost tej razpravi.

Referat priobčimo v eni prihodnjih števil v celoti.

Sprejet je bil predlog, da se izvoli poseben odsek, ki ima ukreniti vse navedene korake v tem oziru.

V odsek so bili izvoljeni tovariši: 1. Škulj Fran, 2. Möderndorfer, 3. Lapajne Josip, 4. Zupančičeva Vita, 5. Ločniškar Fr.

Resolucije

III. pokrajinske skupščine »Pov. UJU — Ljubljana« sprejete v Ptuj dne 8. julija 1923.

Učitelstvo delegirano in zbrano na III. pokrajinski skupščini izjavlja sledeče:

I.

ZBOLJŠANJE GMOTNEGA POLOŽAJA.

Ker je radi naraščajoče draginje postal socialni položaj učitelstva tako žalosten, da se celokupno slovensko učitelstvo nahaja tik pred onemoglostjo in popolno odpovedjo vseh svojih sil, zahtevamo:

1. Vlada naj takoj reši vprašanje službene pragmatike.

2. Vlada naj nemudoma zviša vse službene prejemke v smislu zahtev vseh javnih nameščencev.

3. Vlada takoj izplačaj enkratni nabavni prispevek za vsaj delno pokritje dolgov, v katere so zabredli vsi javni nameščenci.

4. Vlada naj draginji primerno zviša prispevek za stanarino in naj preskrbi tudi ogrev ki gre učitelstvu po šolskem zakonu.

5. Učiteljem, ki so poročene z državnim nameščencem, naj se priznajo polne draginske doklade.

6. Pravično in izobrazbi primerno naj se urede službeni prejemki učitelje ženskih ročnih del in otroških vrtnaric.

II.

NAČELNI PROGRAM UJU.

Programatične točke.

UJU je stanovsko-strokovna in kulturna organizacija, osnovana na temelju državnega in narodnega edinstva ter na načelih naprednih vzgojnih in obče kulturnih idej, a z jamstvom politične in verske svobode.

Namen mu je, da ščiti učitelstvo v moralnem in pravnem oziru, dviga njegovo izobrazbo ga vodi v njegovem šolskem in izvenšolskem delovanju pri narodnem prosvetovanju ter sodeluje pri preobraževanju ce okupnega narodnega šolstva in duha v šoli.

Njegovo organizatorično delovanje stremi po dovrstitvi duhovnega narodnega uedinjenja, a priznava ob tem etične tradicije v narodu in potrebo, da se izvrševanje njegovega programa ozira na različnost ekonomskih in kulturnih prilik v raznih pokrajinah naše države.

Organizacijske naloge UJU so opredeljene na stanovsko-politično torišče v najširšem smislu, na šolsko in posebe na torišče učiteljske izobrazbe ter na narodno-prosvetno torišče. Podrobni program teh torišč vrše iniciativno in eksekutivno posamezni odseki, ki osniva v ta namen pri centrali, pri posameznih poverjeništvih in pri okrajnih učiteljskih društvih. Za vsako torišče se osnuje po potrebi več odsekov.

Stanovsko-politični program.

a) UJU vzgaja svoje članstvo z besedo in delanjem v vseh stanovskih, šolskih in narodno-prosvetnih vprašanjih ga točno in odkrito informira o svojem iniciativnem in eksekutivnem delovanju.

Za vzgojo svojega članstva skrbi zlasti s svojim tiskom, z izdajo propagandnih brošur, ki se bavijo s stanovskimi, šolsko-politiškimi in kulturnimi programatičnimi in organizatoričnimi vprašanji.

Vzgojna naloga organizacije se razteza izven članstva na učiteljski pomlad.

Poleg vzgoje se vsakemu posamezniku daje tudi prilika, da iniciativno vnaša v organizacijo načela in ideje, ki si jih je pridobil s samoizobrazbo in samovzgojo; ta načela in ideje organizacija preizkuša in proučuje, ali morebiti ne vsebujejo kvasu za njen lastni razvoj.

b) Organizacija je strogo, neizprosno in konsekventno čuvar učiteljskih gmotnih in vseh pravnih vprašanj. Zahtevati je zakonito ureditev »učiteljskih zbornic« ki naj varujejo učiteljske in šolske pravice pred birokratizmom ter samoupravno s predlogi urejajo učiteljske personalne zadeve. — Za zvojevanje učitelstvu jamčenih pravic se organizira posebna obrambna institucija.

c) Pri stremjenju po uvrščenju učiteljskega staleža na zunaj in po uvrščenju stanja šolstva doma, kakor tudi v tujem pokrajinah, kjer žive naši sorojaki, išče UJU kooperacije z drugimi, nepolitičnimi organizacijami, ki zasledujejo podobne smotre. Ne izključuje niti kooperacije s svojimi načelnimi nasprotniki zahteva na od njih lojalnost, ki jim jo nudi tudi sama v vsakem slučaju.

d) Za svoje gospodarsko uvrščenje skrbi UJU z moralno po možnosti tudi z gmotno podporo gospodarskih podjetij, ki so izšla ali še izidejo po njegovi iniciativi iz učitelstva samega ali iz njegove organizacije in ki imajo namen, v kolektivnem smislu služiti organizaciji ali učitelstvu.

e) Dasi načela UJU dopuščajo popolno politično in versko svobodo, ne more dopuščati, da bi se orga-

nizacija kakorkoli izrabljala v politične strankarske ali osebne svrhe.

e) Za svoj ugled skrbi UJU pri članstvu s tem, da točno izvršuje sklene na zunaj pa tako da iniciativno sodeluje na pristojnih uradnih in neuradnih mestih pri vseh, v svoje področje spadajočih vprašanjih ter energično in konsekventno zahteva uvrščenje in izvršitev svojih predlogov in zahtev, kadar lahko služijo dvigljenju učiteljskega ali šolskega ugleda ali bi mogli biti na korist učitelstvu, šolstvu ali narodnemu prosvetovanju.

Občešolski program.

UJU prevzema nalogo, da se z vso svojo avtoriteto in s svojo individualno silo iniciativno in eksekutivno udeležuje dela pri zakoniti ureditvi vsega šolstva. Kadar je ta zakonita podlaga urejena, hoče organizacija stremeti po neprestanem izboljševanju šolstva in izpolnjevanju z zahtevami po vnašanju novih idej, modernih stremjenj in kulturnih zahtev ter pri tem izkoriščati izkušnje, ki so jih kot uspešne pokazale šolske reforme v raznih naprednih deželah.

Ker je vse šolstvo namenjeno narodni vzgoji, se mora vse, od najnižjega do najvišjega učilišča obravnavati v enotnem, okvirnem zakonu.

S takim zakonom predpisana vzgoja bodi nacionalna, etična, socialna in telesna.

Za deco zahtevamo iz socialnih in didaktičnih ozir, da šola narodnemu pomladu omogoči svobodni razvoj zmožnosti in sil ki v njem spe. Raz to stališče smo za polni osemletni obisk v osnovni šoli — izmenjanem po 5. šolskem letu le z meščansko ali nižjo srednjo šolo — na katerega se za široke mase naroda priključuje nadaljno obrazovanje v obveznih nadaljevalnih tečajih, oziroma šolah, diferenciranih po potrebah življenjskega obelježja ki mu otrok pripada; smo zato, da se odpravijo šolske olajšave; zato, da se zniža število ur v razredu; da se ustanavljajo pomožne šole za abnormne in imbecilne ter telesno in duševno zanemariene otroke; da se prepreči izraba otrok pri delu in da se ubožnim povsod omogoči brezplačno dobivanje šolskih potrebščin; da vse navedeno velja tako za moško kakor za žensko deco, tako za podeželsko, kakor za mestno šolo; in končno smo za to, da se srednje šole preustroje v smislu zahtev praktičnega življenja in stvarne izobrazbe. Duh pa, ki obče vse šolstvo prevaja, bodi duh delovne šole.

Za učitelstvo zahtevamo pedagoško neodvisnost, t. i. neodvisnost pri šolskem delu, predpisanim le s pedagoško-didaktičnimi načeli in potrebami, ki jih diktira šola zahteva narodove izobrazbe. — Šolski nadzorniki, vzeti iz vrst učitelstva iste šolske organizacije, naj bodo duševni voditelji učitelstva in njegovi svetovalci. — Kvalifikacija bodi v vsakem oziru javna in mora dopuščati učiteljev zagovor. — Po »učiteljskih zbornicah« je učitelstvo personalno, avtonomno in šolskim uradom iniciator za šolsko razvoj in napredek.

Po svoji zakoniti ureditvi bodi vse šolstvo državno in centralizirano; po svoji upravi pa decentralizirano in po učnih prilikah avtonomizirano.

Ob tendenci, da stremi privatno šolstvo po preizkušanih metod, ki so sposobne dvigniti obči šolski razvoj mu v okviru vidovdanske ustave priznavamo pravico do obstoja.

Program učiteljske izobrazbe.

Učiteljska izobrazba je urejena z zakonom o izobrazbi učiteljskega naraščaja in nadaline učiteljske izobrazbe in sloni na nadaljni učiteljski samoizobrazbi.

Za zakonito ureditev učiteljske izobrazbe zahtevamo: Z ozirom na svojo izobrazbo mora biti vse učitelstvo enako kvalificirano.

Splošno izobrazbo dobiva učiteljski naraščaj na srednji šoli, odgovarjajoč po svojem ustroju tudi temu pravcu.

Strokovno, teoretično in praktično izobrazbo učiteljskega naraščaja in njegovo izobrazbo o narodnem prosvetovanju prevzema visoka šola.

Za nadaljno izobrazbo učitelstva se uporabljajo vsa sredstva, ki so sposobna, da te služijo.

Nadaljni strokovni in splošni izobrazbi učitelstva služijo v organizaciji zlasti kulturno-pedagoški krožki, ki se ustanavljajo pri posameznih organizacijskih edinicah.

Narodno-prosvetni program.

Učitelstvo organizirano v UJU, se zaveda dolžnosti svojega udeleštovanja pri vzgoji najširših narodovih plasti in splošnega narodnega prosvetovanja; UJU pa prevzema nalogo da sistematično organizira to delo, seznanja učitelstvo s problemi narodne vzgoje in občega narodnega prosvetovanja ter ga pri tem njegovem delovanju vsestransko podpira moralno, oziroma ako se pokaže potreba, tudi gmotno.

V svrhu narodne prosvete osnuje in izdaja posebne vzgojne liste za prosti narod.

Programatično delo UJU vrše podrobno njegov stalni odsek po načelu delovnega združništva.

III.

UČITELJSTVO IN JAVNOST.

Učitelstvo, zbrano na pokrajinski skupščini UJU v Ptuj, uvideva potrebo temeljite vzgoje in izobrazbe kmetijskega prebivalstva in industrijskega delavstva, kakor to zahteva celotni gospodarski, politični in socialni položaj naše domovine in vsega kulturnega zapada.

V tej smeri je pripravljeno napeti vse svoje moči, da se začne že enkrat s široko začrtanim in temeljitim vzgojnim in prosvetnim delom, ki se mora sistematično organizirati.

Osnovna šola mora postati podlaga in kulturno središče vsega dela med kmečkim prebivalstvom in industrijskim proletarijatom. Da se to uresniči, so potrebne dalekosežne in globoko segajoče reforme v smeri k pravi delovni šoli. Šola-učilnica se mora izpremeniti v šolo vzgojevalnico.

Tudi se mora delokrog učitelja razširi na pred- in pošolsko dobo tako da postane učitelj centralna postava v vzgoji našega naroda in temelji vsega prosvetnega dela. Vzgoji učiteljskega naraščaja se mora posvečati več pažnje in predvsem se mora skrbeti za njegovo višjo pedagoško naobrazbo ter vzgajati močne osebnosti za voditelje naroda.

Vendar pa potrebuje učitelstvo pri svojem velikopotezno zamišljenem vzgojnem in prosvetnem delu močne opore i v ostali inteligenci i v merodajnih faktorjih. V to svrhu je potrebno:

1. da se učitelstvo in ostala inteligenca duševno zblížata v svrhu skupnega delovanja na polju vzgoje in prosvete;

2. da se začne skupno delovanje akademске mladine z učiteljskim naraščajem na učiteljskih, učiteljskega z akademsko mladino in ostale inteligence, zlasti vseučiliških profesorjev z učitelstvom. Tako se bo samo po sebi sistematično organiziralo vse vzgojno in prosvetno delo

3. da se učitelstvo, ostala inteligenca, akadmska mladina in učiteljski naraščaj približajo kmečkemu prebivalstvu in industrijskemu delavstvu ter poskušajo premestiti prepad, ki je nastal med njimi. Proučevati morajo njegovo duševnost in značaj njegovo življenje, delo in potrebe, da tako položijo temelje naši samolastni vzgoji, ki mora vzeti smernice za vzgojo ravno iz naše duševnosti in naših potreb.

Na ta način upa učitelstvo, da priagodi vzgojo današnji dobi in našemu narodu, da dvigne nivo naše pedagogike ter pripravi sistematično kmečko prebivalstvo in delavstvo na vse naloge, ki nam jih stavi današnja doba in ki nam jih prinaša razvoj.

Apelira pa na vse merodajne faktorje, da ga podpirajo pri tem prepotrebem in težavnem delu.

IV.

VPRAŠANJE ŽENSKÉ REALNE GIMNAZIJE.

Pokrajinska skupščina UJU, poverjeništvu Ljubljana, uvideva nujno potrebo višje izobrazbe našega ženstva zato izraza začudenje glede zadnjih vesti o nameravanem ukinitenju edinega našega nacionalnega ženskega učnega zavoda — ženske realne gimnazije v Ljubljani.

(Konec.)

Vesti.

— Slovaško učiteljsko društvo v Ljubljani. Na svoji turneji po Jugoslaviji dospe te dni 57 slovaških učitelj in učiteljev v Ljubljano. Pripelje jih iz Zagreba Jovo P. Jovanović, šef kabineta ministra prosvete. Prepotovali so Vojvodino, Srbijo, kjer so v Kragujevcu obiskali grobove 44 slovaških vojakov, ki so bili med vojno ustreljeni zato ker so se branili dvigniti orožje proti Srbom. Dalje jih je

vedla pot skozi Bosno, Hercegovino, Dalmačijo in Hrvatsko. V Sloveniji prevzame vodstvo naše poverljivosti. Ogledajo si Ljubljano in Bled. Slovaškim tovarišcem in tovarišem na slovenskih tleh kliče: Dobrodošli in bratski zdravje!

— **Predsednik UJU tov. Milutin Stančević** je pozdravil našo pokrajinsko skupščino v Ptuj s sledečo brzojavko: Brači slovenskim učiteljem čestita na radu i šalje srdačni pozdrav.

— **Podroben dnevni red kongresa v Ljubljani** prinesemo v prihodnji številki. Cenjene dopisnike prosimo potrpljenja zaradi objav ker smo v današnji številki morali v prvi vrsti ozirati se na poročilo pokrajinske skupščine. Nekaj dopisov smo odložili za kongresne številke »Učit. Tovariša«.

Udeležence kongresa in okr. društva opozarjamo na tozadevna navodila strokovnega tajnika in blagajnika, natisnjena med poročilom pokrajinske skupščine v Ptuj.

— **Narodne noše na kongresu.** Prosimo one tovarišice, ki bi bile voljne pri kongresnih prireditvah nastopiti v narodni noši da to javijo z dopisnico na strokovno tajništvo. Ako se jih prijavi do 23. t. m. najmanj 60, tvorile bodo posebno skupino na balkonih velike dvorane Unione ob prički koncerta Glasbene Matice.

— **Kakor nas obveščajo z druge strani** se je prijavilo v 1. letnik moškega učiteljskega v Ljubljani 26 goincev.

— **Maturantije gorškega učiteljskega iz leta 1893** se nujno vabijo, da se udeležijo v polnem številu, torej tudi one, tam preko, letošnjega učiteljskega kongresa v Ljubljani, pod geslom: **Cvetje v jeseni.** — Gorčanka: A. P.

— **Rešnica o nas in drugih.** Gospod urednik! Poročam vam tukaj slučaj, ki se je ravnokar dogdil ob moji pisalni mizi: 17letni mladenič J. K. pride po odpuščanju oziroma dupikat. Bil je moj učenec, zato sem se bolj pozanimal za njegovo življensko pot. Pripoveduje mi, da je dosedaj delal v opekarni v Radovanju, kjer je prejel vsakih 14 dni dva tisoč plačila. Sedaj pa je sprejet v tovarno za karbit v Rušah pri Mariboru in bo dobil vsakih štiri in a jst dni dva tisoč osemsto kron in prosto stanovanje ter kurivo. Pogledam ga in mu rečem: poldrva menjati, bodi ti nadučitelj, jaz pa grem v tovarno! Mladenec: Ja, ko bi le jaz to znal, kar znate Vi g. nadučitelj! Jaz: kaj mi pomaga, ko pa sem slabše plačan nego si ti v tovarni! Fant, bodi pridn, zvest pošten, delo pridnih rok da nes zlate kuje, duševno delo pa je danes berač! — Jaz pa se pejem te dni v Ruše, da poizvem ali bi me tovarna hotela zaposliti med počitnicami za delavca; živel bi ob kruhu in vodi, da bi si le prislužil drva za zimo in čevlje in šolske potrebščine otroku, ki je v srednji šoli. Tako torej! 17letni tovarniški delavec mesečno 5600 K, prosto stanovanje in kurjavo. Saj je prav tako, saj drugače ob vladajoči dragini ne more živeti in se oblačiti ali naši uvidni kruhorezci pa nameščajo učitelja, učiteljico — s 4 razredi srednje šole in povrh 4 letniški učiteljskega — z mesečnim okroglo 3000 K — reči in izgovori — tri tisoč kron! Ali ni to sramota in škandal za državo in njene voditelje! Nema para in zopet nema para! — kadar je treba vreči državnim uslužbencem kak kosček kruha, da ravnno ne pogine lakote, za vse drugo pa se hitro dobi kritje in para

Udeležence kongresa UJU iz Slovenije.

× Člane in članice Pov. UJU — Ljubljana opozarjamo:

1. Prijavit se imajo vsi, ki pridejo v Ljubljano, četudi imajo že preskrbljeno stanovanje in sicer to zaradi kongresnih znakov, brošur itd., za kar je potrebna evidenca.

2. Vsak prijavljenec naj označi: katere dni in noči bo v Ljubljani, prihod, želi plačano privatno ali brezplačno skupno prenočišče, na kar se bo le po možnostih oziralo, po načelu, označenem na pokr. skupščini v Ptuj.

3. Če žele železniške izkaznice, koliko in za katere proge (južno ali državno železnico) ali za obe pri onih, ki potujejo po obeh progah. Razpošiljale se bodo na predsedstva okr. učit. društev, ki naj javijo takoj potrebno število, najkasneje do 25. t. m. Vozni listki so, kot običajno, veljavni tudi za povratek.

4. Predsednikom in delegatom okr. učit. društev razpošljemo legitimacije za dostop na delegacije (glav. skupščine na predsednike okr. učit. društev.

Ona društva, ki še niso prijavila delegatov, naj store to takoj po dopisnici.

Neprijavljena društva nimajo dostopa na skupščino.

5. Po končanem kongresu, v sredo dne 8. avgusta zjutraj se vrše izleti na Gorenjsko, Kamniško Bistrico, Maribor itd. Oni tovariši, ki bi bili pripravljeni naše kolege spremljati in voditi (vnanje namreč) prosimo, da se pisмено javijo ali pa potem osebno v kongresni pisarni.

6. Kolinje prosimo, da po možnosti nastopijo pri koncertu v narodnih nošah, ker se bo istim določil poseben prostor pri koncertu ter se jim omogočil vstop.

Učiteljski pravnik.

— **Š Službovanje učiteljstva pri stalnem kadru.** G. Ministar Vojni in Mornarice svojim nariadenjem FDBr. 17.848 od 5. maja tek. god. naredio je: Da se učitelji i svršeni daci učiteljskih škola kao i svršeni bogoslovci upućuju sa ostalim regrutima borcima regrutovanim na dački rok za pešadiju i artileriju u školu za rezervne pešadijske i artilerijske oficire, kao što je to predviđeno navedenom Uredbom. Samo učitelji, svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošle godine shodno nariadenju FDBr. 29098 od 14. januara 1922. godine odslužili tri meseca od svoga roka, odslužiće svoj rok na način koji je predviđen ovim nariadenjem. U dopunu ovog nariadenja izdato je objašnjenje FDBr. 19802 od 16. maja tek. god., da drugi stav ovog nariadenja treba razumeti tako: da svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošlog leta služili u kadru tri meseca po nariadenju FDBr. 29098 mogu i dalje na isti način služiti svoj rok. Ali ako koji od njih izjavi želju da odjednom, bez prekida, odsluži svoj rok, sa takvim postupati po stavu prvom nariadenja FDBr. 17848. Povodom ovoga naše Udruženje uputilo je molbu G. Ministru Vojnom da i novi učiteljski kandidati, koji sad prv put stupaju u kadar, služe svoj rok u vojsci po dosadanjem načinu za vreme ferija, kako ne bi gubili službu i kako veliki broj škola ne bi ostajao bez nastavnika.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t »Industrijsko - obrtna, vzorčna izložba« v Mariboru,** združena z vrtnarstvo, vinski, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1923.) S polno paro se vrše priprave za to razstavo. Poleg industrije in obrti pa se bo vršila tudi vrtnarska razstava. Posebno pozornost posveča razstavni odbor letos tudi gradbeni razstavi. Pa tudi na polju rmetnost bo nudila razstava lep užitek. Mariborski umetniški klub »Glohar« bo tudi letos priredil razstavo slik svojih članov. Bilo bi nepotrebno o tej razstavi mnogo govoriti, ker bodo razstavljena dela povedala več, kakor pa zamore še tako dolg članek. Kakor za razstavljalce, je preskrbljeno tudi za obiskovalce v vsakem oziru, na vseh železniških progah naše države 50% popusta, ako se izkažejo z legitimacijo, ki se dobi pri vseh denarnih zavodih. **Razstava vajeniških del.** Velikanski pomen razstave vajeniških del se je pokazal že na lanskem razstavi. Razstava podžiga vajence k vztrajnosti in pridnosti in je zato zelo važno vzgojno sredstvo. Razstavni odbor je dal tud letos razstavni prostor brezplačno na razpolago. Vsem mojim svetujemo, naj dajo svojim vajencem priliko, da se s kakšnim majhnim delom razstave udeležijo. Opozarjamo na to, da se bodo najboljša dela nagradila.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ **KAMNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v ponedeljek, dne 11. junija 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiu v Kamniku ob udeležbi 65 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje, pozdravil vse navzoče, specijelno one ki so prihitali na zborovanje s periferije našega okraja. Nadalje je omenil, da se je spremenil dnevni red v toliko, da odpade referat tovariša Šmajdeka o programu UJU, ker istega vsled preobilnega dela ni mogel prevzeti in se bo imenovani referat obravnaval na izredni odborovi seji. Tajniško in blagajniško poročilo se vzame na znanje. Gospod nadzornik Kante je nato pojasnil zadevo glede podpisovanja krajnega šolskega nadzornika na uradne spise. Prebral je zakon in utemeljil, da ima krajni šolski nadzornik pravico podpisati se na uradne spise.

Slučajnosti. Pri tej točki se je razvila živahna debata o izgovorjavi glasnika »l«, in katere se je udeležilo več tovarišev.

Predlogi. 1. Tovariš Toman je predlagal, naj se društvo obrne na okrajni šolski svet s prošnjo da okrajni šolski svet v Kamniku izposluje pri višjem šolskem svetu v Ljubljani, naj višji šolski svet vrne načrt za zemljepis in zgodovino, ker istega učiteljstvo rabi pri sestavi podrobnega učnega načrta.

2. Društvo poroča UJU, poverjenstvo Ljubljana sledeče: UJU poverjenstvo Ljubljana nai na merodajnem mestu posreduje, da se vsako pobiranje od šolske mladine ustavi.

LISTEK.

K šolski razstavi v Gornjem Logatcu.

Umetniki, kateri ste izkristalizirali otroško dušo, jo postavili na pozornico v vseh odbleskih, kateri ste jo dvignili iz zamorenih polj v razkošno pomlad. Vam bodi ob današnjem pnevu zahvala, popotnikom pa odvarjajoča pot v tajno katedralo.

Vodstvo petrazredne osnovne šole je priredilo v nedeljo, 28. junija t. l. razstavo skrbno izpežanih ženskih ročnih in risarskih del.

Kakor metulji so posedala opazovani, po pregrnjenih mizah, na katerih je bilo razstano bogato delo učenek, začrtano v nairazličnejših smereh. Vse je bilo zajeto iz domačih del. Izpeljava je bila točna, snažna in lična. Videlo se je da so vzgojiteljice obsežne na tem polju, da imajo gradiva v preobilici in da znao pravilno podati, Lahko so sveste, da so v šolskem letu razširile obzorje in vlije precej sigurno dovršenost v mladino, da se lahko kreta. Tudi posamezne vezanine, so bile levo ubrane v harmonično celoto.

Stene učilnice so bile obložene z risbami, katerih je bilo največ iz IV. in V. razreda:

Priprava nižjih razredov se je lepo zrcalila. Vsa malček je iskal v razstavi svoje delo in se s starši razveseljeval ob njem.

IV. razred je razstavil poleg vaj v urienju roke, polaganja barv in slik iz narave, pisanice katere so dobile svoj prostor v temnejšem kotu sobe, da so jasneje stopile s svojimi živimi barvami, da so gledalci bolj nemotni od svita užili njih kras.

Na pisanice so bili vlti razni ornamenti, s katerimi ni prav posebno obložili šolski okoliš. Ravno zategadelj so se jih oprieli s tem večjo gorečnostjo v letošnjem letu. Risanje posameznih ornamentov — brez uporabe — ne podživlja tako učence kakor na, ako im damo okrasiti z njimi razne predmete. Učenec hitro ustavlja podane mu ornamente, med tem vkuje še lastno fantazijo iz katerega preide na samosvoje kombinacije, katere uporabi v poznejšem življenju — deklice pri ženskih ročnih delih — dečki na pri deških, kar jih navačamo že v šoli (rokovorni pouk: vžiranje, vrezavanje). Na ta

Delegati za pokrajinsko in državno skupščino. Pokrajinsko skupščino v Ptuj se udeležijo: predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, njegov namestnik je Ivan Šmajdek učitelj-voditelj v Krtni, delegata sta: Janko Toman, nadučitelj v Moravčah in Ernest Tiran, učitelj v Moravčah. Državno skupščino v Ljubljani se udeležijo predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, kot delegat pa Anton Germek, nadučitelj v Krašnji.

Sklen. Določilo se je, da bo prihodnje zborovanje v začetku šolskega leta v Kamniku. H koncu je tovariš predsednik želel vsem prijetne in vesele počitnice ter zaključil zborovanje.

način vzrastejo zopet karakteristične krajevne ornamentike, katere izginjajo, ali so na ponekod že izumrle.

Pripomni bi le, da se naj izvršujejo podpi na rizbah ako se že izvršujejo s tiskanimi črkami, v gotovem redu: vse enako dolge in vsake cvetica, vsak sad, hoče imeti priprave, temeljite priprave in strogega učenčevega opazovanja, na kar se ga mora opominiti vedno in vedno, da je delo res po naravi. Pri vsakem novem predmetu se mu mora vrtati ogrodje, katerega oblači saj obrača učenec preveč paznosti na detajle. Koliko vaje je treba zopet, da se nauče voditi barvo po odmerjenih prostorih, jo ubirati v harmonijo, da se nauče opazovati svetlobo in senco itd. itd. Dela so bila kljub temu polnoštevilna.

Umetnica se ne giblje v ozki strugi obdani s strmimi bregovi, ampak njeno delo je, kakor valoveče jezero s tisočimi pritoki in otoki kar bi moral zavzeti vsak!

Vedno išče novih potov po kateh, dovede učence na z zlato zario ožarjen vzhod, kjer jih prepoji s krasoto narave, da im je risarska ura ura veselja, delavnica svetišče, katerega posečajo z vedno večjo vmeno.

Tudi izbor učne tvarine li ne dela preglavic, kar sem opazil pri nekaterih, ki si belijo glave pred uro. Učencem se naroči, da prinesejo liste, cvetice, na te toliko vsega, da se ne ve, kaj bi precej prijel v roke!

V nekaterih okraih so se že precej povzdignile razstave in to na deželi kjer imajo velik bomen, da opozore starše na dela učencev, njih napredek. Velevažni so tudi za učiteljstvo, katero pridobi pri vsaki razstavi vedno nekaj novega, čimer se izpopolnjuje. Potom razstav se zveže tesneje šola z domom, se povzdigne črta, ker razstave pozivljajo dolo.

Ko je pridih! dan osvobojenja v naša srca nas je vzdramil iz težkih sani, nas prerodil, da smo vzrasli v svojih delih, da vzroimo mladno v bujnem cvetju veselja do delavnosti.

Pozdravljene razstave na deželi, da bi zadobile od vsakega šolskega okoliša odmev!

Albin Čebular.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **lu S. V. — K.:** Po sedaj večjavnih dež. zak. ima krajni šolski svet tudi zastopnika cerkve.

— **lu Prireditve o šolskih odrih** še prinesemo, prosimo le malo potrpljenja radi prostora.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strunkelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj dego! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

Šolska vodstva

prosimo, da blagovolijo svoja naročila vpostati čimprej, ker se ob začetku šolskega leta zaradi prevelikega navala ne more vsakemu hipoma postreči.

Učiteljska tiskarna in knjigarna.

V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike, kateri se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Taren pri Ljubljani.

